

Υγεία και ασφάλεια στα εργαστήρια

ΣΕΙΡΑ: ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΥΑΕ 23
Μάρτιος 2022

Το θεματικό βιβλιογραφικό δελτίο περιλαμβάνει μονογραφίες και άρθρα που αφορούν στην **υγεία και ασφάλεια στα εργαστήρια** και αποτελούν μέρος της συλλογής της Βιβλιοθήκης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε, καθώς και χρήσιμες διασυνδέσεις. Αρκετές αναφορές είναι σε ηλεκτρονική μορφή και μπορεί ο ενδιαφερόμενος να έχει άμεση πρόσβαση στο ντοκουμέντο.

Το δελτίο υπάρχει στον ιστότοπο του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε <http://www.elinyae.gr/>

Συλλογή, επεξεργασία και επιμέλεια υλικού: Φανή Θωμαδάκη, Βιβλιοθηκονόμος.

Περιεχόμενα

1. Βιβλιογραφία.....	2-7
2. Χρήσιμες διασυνδέσεις.....	7

BIBLIOΓΡΑΦΙΑ

Adverse reproduction outcomes among employees working in biomedical research laboratories/ H. Wennborg ...[et.al.], (Scandinavian Journal of Work, Environment and Health, 2002, 28(1), 5-1

Biological agents: managing the risks in laboratories and healthcare premises/ HSE, Advisory Committee on Dangerous Pathogens, 2005, 82 p.
https://www.gla.ac.uk/media/Media_196331_smxx.pdf (Πρόσβαση, 29/03/2022)

Biosafety in microbiological and biomedical laboratories/ U.S Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Institute of Health.- 5th ed.- Washington: U.S. Government Printing Office, c2007.- 409 p. (7110)

Biosafety In the laboratory: prudent practices for the handling and disposal of infectious materials/ Committee on Hazardous Biological Substances in the Laboratory, Board on Chemical Sciences and Technology, Commission on Physical Sciences, Mathematics, and Resources, National Research Council.- Washington, D.C : National Academy Press, 1989.- xiv, 237 p. ISBN 0-309-03975-4
https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK218639/pdf/Bookshelf_NBK218639.pdf (Πρόσβαση, 23/03/2022)

Blood-borne viruses in the workplace: guidance for employers and employees/ HSE, 2011, 7 p.
<https://www.hse.gov.uk/pubns/indg342.pdf> (Πρόσβαση, 21/03/2022)

Checklist for the prevention of accidents in laboratories/EU-OSHA, E-fact 20, 16 p.
<https://osha.europa.eu/en/publications/e-fact-20-checklist-prevention-accidents-laboratories>
(Πρόσβαση, 22/03/2022)

Chemical risk and safety awareness, perception, and practices among research laboratories workers in Italy/ Journal of Occupational Toxicology, 2020, 15, 17, 11 p.
https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7298783/pdf/12995_2020_Article_268.pdf
(Πρόσβαση, 22/03/2022)

CRC handbook of laboratory safety/ A.K. Furr (ed.).- 4th ed.- Boca Raton: CRC, 1995.- xxiii, 783 p.
ISBN: 0-8493-2518-8 (3417)

Critical evaluation of smallpox vaccination for laboratory workers/ S.N. Isaacs, Occupational and Environmental Medicine, 2002, 59(9), 573-574

Destruction of hazardous chemicals in the laboratory/ G.Lunn, E.B. Sansone.- 2nd ed.- New York: John Wiley & Sons, c1994.- xiii, 501 p. ISBN: 0-471-57399-X (6768)

Development and implementation of evidence-based laboratory safety management tools for a public health laboratory/ M.S. Keckler, ...[et.al.], Safety Science, Aug. 2019, 117, 205-216
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6537614/pdf/nihms-1028080.pdf> (Πρόσβαση, 22/03/2022)

The fundamentals of lab safety/ S. Shepard, D. Sang, Occupational Health & Safety, Aug. 2021
<https://ohsonline.com/Articles/2021/08/02/The-Fundamentals-of-Lab-Safety.aspx>

Guide for laboratory desing: health and safety considerations/ L.J. Diberardinis ...[κ.ά.]- 2nd ed.- New York: John Wiley, 1993.- xiii, 514 p. ISBN: 0-471-55463-4 (3407)

Guidelines for laboratory design health and safety considerations / L.J. Diberardinis, ...[et.al.]- 3rd ed.- New York: Wiley Interscience, c2001.- xxviii, 612 p. ISBN: 0-471-25447-9 (6455)

Handbook of laboratory health and safety/ R.S. Stricoff, D. B. Walters.- 2n ed.- New York: John Wiley, 1995.- xvii, 462 p. ISBN: 0-471-02628-X (3397)

Handbook of laboratory health and safety measures/ S.B. Pal (ed.).- 2nd ed.- Dordrecht: Kluwer Law International, c1990.- xx, 567 p. ISBN: 0-7462-0077-3 (3268)

Handbook of occupational hazards and controls for laboratory workers/ Government of Alberta, c2011, 69 p.
<https://open.alberta.ca/dataset/eb4a2d3d-565d-4063-bc50-74f074f109c4/resource/199febe5-029c-46ad-8c01-d8faae862e28/download/ohs-wsa-handbook-laboratory-workers.pdf> (Πρόσβαση,21/03/2022)

Hazards in the chemical laboratory / S.G. Luxon (ed.).- 5th ed.- Cambridge: Royal Society of Chemistry, c1992.- xix, 675 p. ISBN: 0-85186-229-2 (3283)

Hazardous laboratory chemicals disposal guide/ M.-Ann Armour.- 2nd ed.- Boca Raton: CRC, 1996.- 546 p. ISBN: 1-56670-108-2 (3425)

Health and Safety in the lab/ S. Hoseini
<https://www.aacb.asn.au/documents/item/5011> (Πρόσβαση,21/03/2022)

Health risks in dental laboratories : dental laboratories can be made safety by educating workers about the proper use of methyl methacrylate and vibratory tools. C.H. discusses the importance of providing a safe working environment for dental technicians/ C. Hodson, Occupational Health, 48(6), 1996, 200-201

Health – security – environment (HSE) in the laboratory (Lecture in laboratory focused HSE for master's students at the Faculty of Natural Sciences and Technology)/ T. Rustad, 2012, 108 p.
https://www.ntnu.edu/documents/140082/16245602/HSE_in_lab_master_2012-08.pdf
 (Πρόσβαση,21/03/2022)

Human error in high-biocontainment labs: a likely pandemic threat/ L. Klotz, Bulletin of the Atomic Scientists, Feb. 2019
<https://thebulletin.org/2019/02/human-error-in-high-biocontainment-labs-a-likely-pandemic-threat/>
 (Πρόσβαση 28/03/2022)

Improving safety and health practice at a scientific laboratory/ A. Foldes, E. Teleki, Professional Safety, 1996, 41(5), 38-41

Improving safety in the chemical laboratory : a practical guide / Jay A. Young (ed.).- 2nd ed.- New York : John Wiley, 1991.- xxii, 406 σ. ISBN: 0-471-53036-0 (3406)

Incorporating identity safety into the laboratory safety culture/ A.C. Kimble-Hill, Journal of Chemical Health and Safety, March 2021, 28(2), 103-111

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8021138/pdf/nihms-1681038.pdf> (Πρόσβαση, 21/03/2022)

Laboratory practice/ HSE, OCE17, 2011, 4 p.

<https://www.hse.gov.uk/pubns/guidance/oce17.pdf> (Πρόσβαση 28/03/2022)

Laboratory safety chemical hygiene plan (CHP)/ OSHA Fact Sheet, 8/2011, 2 p.

<https://www.osha.gov/sites/default/files/publications/OSHAfactsheet-laboratory-safety-chemical-hygiene-plan.pdf> (Πρόσβαση, 21/03/2022)

Laboratory safety – the need for constant vigilance/ CDC

https://www.cdc.gov/about/pdf/lab-safety/15_253632-j_solker_24-7cdc_lab_safety20215d-final.pdf

(Πρόσβαση, 22/03/2022)

Laboratory safety guidance/ Occupational Safety and Health Administration U.S. Department of Labor, 2011, 52 p. <https://www.osha.gov/sites/default/files/publications/OSHA3404laboratory-safety-guidance.pdf>

(Πρόσβαση, 22/03/2022)

Laboratory ventilation workbook/ J. Burton.-2nd ed.- Bountiful; Utah: IVE, 1994.- iv, 350 p.

ISBN: 0-883992-02-8 (2494)

Laboratory work and pregnancy outcome/ K. Hemminki, ...[et.al.], Journal of Occupational Medicine, 1994, 36(3), 311-319

Laboratory work with chemical carcinogens and oncogenes/ D.A. Bosworth, D. S. South, Special Inspector Reports, 1993, 41, 1-10 Ειδική Συλλογή Άρθρων (146)

Laboratory worker/ ILO, International Hazard Datasheets on Occupation, 2000, 5 p.

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/publication/wcms_193093.pdf (Πρόσβαση, 22/03/2022)

Manual of clinical laboratory immunology/ N.R. Rose, ...[et.al.]- 5th ed.- Washington: American Society for Microbiology Press, 1997.- xxiii, 1255 p. ISBN: 1-55581-118-3 (3353)

Occupational health and safety in the care and use of research animals/ Committee on Occupational Safety & Health in Research Animal Facilities, ...[et.al.]- Washington, DC: National Academy Press, c1997.- xii, 154 p.

ISBN: 0-309-05299-8 (5282)

Olfactory sensitivity in medical laboratory workers occupationally exposed to organic solvent mixtures/ E. M. Zibrowski, J. McD. Robertson, Occupational Medicine, 2006, 56(1), 51-54

A proposal for harmonising laboratory performance assessment criteria in national asbestos fibre counting schemes/ M.C. Arroyo, J. M. Rojo, The Annals of Occupational Hygiene, 2001, 45(6), 447-455

Results of a 2020 survey on reporting requirements and practices for biocontainment laboratory accidents/ D.B. Manheim, Health Security, 2021. 19(6), 10 p.

<https://www.liebertpub.com/doi/pdf/10.1089/hs.2021.0083> (Πρόσβαση, 23/03/2022)

Safe storage of laboratory chemicals/ D. A. Pipitone (ed.).- 2nd ed.- New York: John Wiley, 1991.- xvi, 297 p. ISBN: 0-471-51581-7 (3405)

Safe working and the prevention of infection in clinical laboratories and similar facilities/ HSE.- Sudbury, Suffolk: HSE Books, 2010.- 69 p. ISBN 978 0 7176 2513 0
<https://www.hse.gov.uk/pubns/clinical-laboratories.pdf> (Πρόσβαση, 21/03/2022)

Safety in health-care laboratories/ WHO.- Geneva: WHO, 1997.- ix, 147 p. (3861)

Safety in the biotech industry: keeping pace with emerging technologies (ergonomic tips for laboratories) /C.J. Roberg, Professional Safety, 1999, 44(7), 20-24

Safety sense: a laboratory guide.- 2nd ed.- New York: Cold Spring Harbor Laboratory Press, c2007.- viii, 105 p. ISBN: 978-0-87969-783-9 (5453)

World at work: dental laboratory technicians/ N. Torbica, S. Krstev, Occupational & Environmental Medicine, 2006, 63(2), 145-148
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2078071/pdf/145.pdf> (Πρόσβαση, 23/03/2022)

Αντιμετώπιση των βιολογικών κινδύνων στα διαγνωστικά και ερευνητικά εργαστήρια που ασχολούνται με τον HIV: οδηγίες/ WHO, Εθνικό Κέντρο Αναφοράς AIDS.- Αθήνα: Βήτα, 1991.- vi, 34 σ.
 ISBN: 960-7308-18-2 (3379)

Από τους διαλύτες που χρησιμοποιούνται σε εργαστήρια, κυρίως το χλωροφόρμιο δημιουργεί πρόβλημα/ A.W. Zwaard, JANUS, 1994, 17(III), 9-1

Ασφάλεια και λειτουργία χημικών εργαστηρίων/ Γ.Α. Κλαυδιανός, Α.Γ. Παπαθεοδώρου, 2014, 83 σ. (Πτυχιακή εργασία. ΤΕΙ Πειραιά. Τμήμα Κλωστοϋφαντουργιών μηχανικών Τ.Ε. Τομέας Βαφικής)
http://oceanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/2178/kl_201400610.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Πρόσβαση, 23/03/2022)

Ασφάλεια και υγεία σε εργαστήρια δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης- μελέτη περίπτωσης εργαστηρίων φυσικών επιστημών/ Ε. Παυλίδης.- Πάτρα: ΕΑΠ. Σχολή Θετικών Επιστημών & Τεχνολογίας, 2019.- 280 σ. (Διπλωματική εργασία) <https://apothesis.eap.gr/handle/repo/41127> (Πρόσβαση, 29/03/2022)

Ασφάλεια στα εργαστήρια/ Χ. Αντωνιάδης, 53 σ.
https://archeia.moec.gov.cy/sm/684/organwsi_ergastiriou_chimeias_23_5_2019.pdf (Πρόσβαση, 30/03/2022)

Βασικά μέτρα προστασίας του υγειονομικού προσωπικού στο ακτινολογικό εργαστήριο απο αιματογενώς μεταδιδόμενα νοσήματα/ Ν. Βουγιουκλής (Ειδική συλλογή άρθρων 435)

Βασικές αρχές ασφάλειας εργαστηρίων/ ΕΙΕ. Ινστιτούτο Βιολογικών Ερευνών και Βιοτεχνολογίας, Νοεμβ. 2004, 39 σ. <http://www.eie.gr/teknikos-asfaleias/docs/odigos.pdf> (Πρόσβαση, 24/03/2022)

Βασικές αρχές υγείας και ασφάλειας στα χημικά εργαστήρια: μέρος I: σχεδιασμός και οργάνωση χημικών εργαστηρίων/ Σ. Δοντάς, Ξ. Κομηνός, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας, 2001, (5), 13-14

Βασικές αρχές υγείας και ασφάλειας στα χημικά εργαστήρια: Επισημάνση και χρήση επικινδύνων χημικών ουσιών: μέρος II/ Σ.Δοντάς, Ξ. Κομηνός, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας, 2001, (6), 6-9

Βασικές αρχές υγείας και ασφάλειας στα χημικά εργαστήρια: πηγές πληροφοριών - ειδικά θέματα - ανάλυση ατυχήματος: μέρος III/ Σπ. Δοντάς, Ξ. Κομηνός, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας, 2001, (7), 13-15

Γενικοί κανόνες ασφάλειας εργαστηρίου/ ΑΠΘ
<https://cheng.auth.gr/wp-content/uploads/2018/10/1.Lab-Safety-Rules-1.pdf> (Πρόσβαση, 29/03/2022)

Εκτίμηση ακτινικού κινδύνου σε ακτινοδιαγνωστικά εργαστήρια και εργαστήρια πυρηνικής ιατρικής/ Μ. Δεληγάς, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας, 2003, (16), 9-11
<https://www.elinyae.gr/sites/default/files/2019-07/Vol16.1109922545072.pdf#page=11>
(Πρόσβαση, 29/03/2022)

Η επαγγελματική ασφάλεια σε χώρους σχολικών εργαστηρίων και η ευαισθητοποίηση μαθητών τεχνικών ειδικοτήτων σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία / Γ. Ζερβός, Β. Ζουριδάκη, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας, 2013, (54), 37-42
https://www.elinyae.gr/sites/default/files/2019-07/teuxos_54_Opt.1382093503906.pdf#page=37
(Πρόσβαση, 30/03/2022)

Εργαζόμενοι σε μικροβιολογικό εργαστήριο: πρόσωπο με πρόσωπο με τις λοιμώξεις/ Β. Σιάρκου, Β. Κυριαζοπούλου-Δαλαϊνά, Υγιεινή & Ασφάλεια της εργασίας, 2003, (15), 21-26
<https://www.elinyae.gr/sites/default/files/2019-07/Vol15.1109922493688.pdf#page=23> (Πρόσβαση 30/03/2022)

Εργαζόμενοι σε χημικά και βιοϊατρικά εργαστήρια: επιδημιολογικές έρευνες για την εκτίμηση κινδύνου από επαγγελματικό καρκίνο και άλλες επαγγελματικές ασθένειες/ Α. Βαλαβανίδης.- 19 σ., Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής, 1996, 13(6), 488-503 (Ειδική συλλογή άρθρων 282)

Κανόνες υγιεινής και ασφάλειας στα εργαστήρια/ Σ. Ζαχαρέλης, Βιοτεχνικά θέματα, 1999, (136), 42-45

Καταγραφή κινδύνων και μέτρα πρόληψης σε εργαστήρια νοσοκομείων/ Ε. Σχίζα.- Αθήνα: ΕΛΙΝΥΑΕ; 1999 (4719, 4720)

Ορθές πρακτικές διαχείρισης εργαστηριακών απόβλητων / Δ. Λαμπροπούλου κ.ά, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας, 2003, (15), 27-28
<https://www.elinyae.gr/sites/default/files/2019-07/Vol15.1109922493688.pdf#page=29>
(Πρόσβαση, 30/03/2022)

Πρακτικός οδηγός κανόνων ασφαλείας και υγιεινής σε βιο-ιατρικό εργαστηριακό χώρο/ Ε. Καναβάκης, Κ. Κέκου-Λιολίτσα; Εργαστήριο Ιατρικής Γενετικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών.- Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Πασχαλίδη, c2007.- 77 σ. ISBN: 960-399-482-0 (5136, 5222, 5223, 5224, 5225, 5226, 5571)

Προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας σε φαρμακοβιομηχανία: κίνδυνοι στα ερευνητικά εργαστήρια/ Α. Αναστασοπούλου.- Αθήνα: Υγειονομική Σχολή Αθηνών.- 63 σ. (3144)

Υγεία και ασφάλεια στα χημικά εργαστήρια/ Π. Σίσκος, (Σημειώσεις: Η εισήγηση περιλαμβάνεται στο τεκμήριο με ΑΡΕ : 1511, σ.17-48)

Υγιεινή και ασφάλεια εργασίας στο κλινικό εργαστήριο. Διαχείριση υγειονομικών αποβλήτων/ Π. Καρκαλούσος, ...[κ.ά.], Περιέχεται στο «Εργαστηριακές ασκήσεις κλινικής χημείας»
<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/5381> (Πρόσβαση, 30/03/2022)

Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων σε διαγνωστικά-ερευνητικά μικροβιολογικά εργαστήρια (μέρος Α'): βασικές αρχές προστασίας των εργαζομένων από το βιολογικό κίνδυνο - κίνδυνοι προερχόμενοι από αιχμηρά αντικείμενα/ Δ. Τούκας, Μ. Λογοθετίδη, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας, 2007, (32), 16, 25-27
<https://www.elinyae.gr/sites/default/files/2019-07/ELINYAE%20TEYXOS%2032%208.1192782961036.pdf#page=18> (Πρόσβαση, 30/03/2022)

Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων σε διαγνωστικά-ερευνητικά μικροβιολογικά εργαστήρια (μέρος Β') / Δ. Τούκας, Μ. Λογοθετίδη, Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας, 2008, (33), 9-13

<https://www.elinyae.gr/sites/default/files/2019-07/ELINYAE%20TEYXOS33.1204631061147.pdf#page=11>
(Πρόσβαση, 30/03/2022)

Χημικά εργαστήρια: κανόνες υγιεινής-ασφάλειας-επιδημιολογικές μελέτες/ Α. Βαλαβανίδης, Επιστημονικά Θέματα, 1991, 53, 13-16 (Ειδική συλλογή άρθρων 5)

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

(Πρόσβαση, 31/03/2022)

- **Υγεία και ασφάλεια στα ερευνητικά εργαστήρια** (video)
<https://www.youtube.com/watch?v=sLcvKS27vrM>
- **United States Department of Labor. Occupational Safety and Health Administration (OSHA)**

Laboratories
<https://www.osha.gov/laboratories>

Laboratory Safety / Publications
<https://www.osha.gov/publications/bytopic/laboratory-safety>
- **The University of Western Australia**

Laboratory Safety
<https://www.safety.uwa.edu.au/topics/laboratory>
- **Canadian Centre for Occupational Health and Safety (CCOHS)**

Laboratory Technician and Technologist
https://www.ccohs.ca/oshanswers/occup_workplace/labtech.html?=&wbdisable=true
- **Health and Safety Authority (HSA)**

Laboratory
https://www.hsa.ie/eng/Your_Industry/Healthcare_Sector/Occupational_Hazards_in_Hospital_Departments/Department_Hazards/Laboratory/
- **Centers for Disease Control and Prevention (CDC)**

Guidance for General Laboratory Safety Practices during the COVID-19 Pandemic
<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/lab/lab-safety-practices.html>

How CDC Strengthens Laboratory Safety
<https://www.cdc.gov/labs/strong-lab-safety.html>
- **Laboratory of Vegetable Production**

Συνοπτικός οδηγός ασφάλειας στο εργαστήριο/
<https://www.aua.gr/ekk/>